

BIULETYN

www.swietajadwiga.diecezja.pl

tygodnik informacyjny parafii św. Jadwigi Królowej w Krakowie Krowdrzy

Refleksja ewangeliczna na niedzielę /Mt 5,1–12a/

Wszyscy szukamy recepty na szczęście. W Kazaniu na górze Pan Jezus daje nam swoją. Osiem błogosławieństw jest tylko wstępem do tej recepty. Szczęście, według Pana Jezusa, nie powinno być celem życia człowieka. Szczęście ma być owocem określonego sposobu życia. Ale zanim Jezus naucza, na czym polega to życie, próbuje uczniom powyracać w głowie. Nie da się bowiem wprowadzić w życie tego, co Jezus uczy w całym Kazaniu na górze, jeśli najpierw nie nastąpi to odwrócenie myślenia, o którym mówią Błogosławieństwa.

Czasem dziwimy się, dlaczego tak trudno nam zapanować nad złością, lenistwem, popędem seksualnym, chciwością, zazdrością itd. A tymczasem może po prostu jeszcze nie powyracało nam się w głowie na sposób Jezusowy? Może ciągle próbujemy budować nasze życie na „błogosławieństwach” głoszonych przez innych „mistrzów”? Najpierw pozwólmy Jezusowi odmienić nasze myślenie i pójdźmy pod prąd potocznych recept na szczęście, a wówczas nasze życie z łatwością nabierze takiego kształtu, że zaowocuje szczęściem (także wiecznym).

Mieczysław Łusiak SJ
Za: deon.pl

Watykan: w tym roku zmienione zasady odpustu zupełnego za zmarłych

W bieżącym roku, w obecnej sytuacji związanej z pandemią covid-19 przez cały listopad (a nie tylko w oktawie Wszystkich Świętych) będzie można uzyskać odpust zupełny dla wiernych zmarłych – czytamy w dekrecie opublikowanym na polecenie Ojca Świętego przez Penitencjarię Apostolską. Jak zaznaczono – chodzi o uniknięcie zgromadzeń wiernych tam, gdzie są one zakazane.

[...] Penitencjaria Apostolska na specjalne polecenie papieża Franciszka chętnie ustanawia i postanawia, że w tym roku, aby uniknąć zgromadzeń tam, gdzie są one zakazane:

a. – Odpust zupełny dla tych, którzy nawiedzają cmentarze i modlą się za zmarłych **choćby tylko duchowo**, zwykle ustanowiony tylko w dniach od 1 do 8 listopada, może być przeniesiony na inne dni tego samego miesiąca, aż do jego końca.

b. – Odpust zupełny 2 listopada, ustanowiony z okazji wspomnienia wszystkich wiernych zmarłych uzyskany przez tych, którzy pobożnie nawiedzają kościół lub kaplicę i odmawiają tam „Ojczy nasz” i „Wierzę w Boga”, **może być przeniesiony nie tylko na niedzielę przed lub po lub w dniu Uroczystości Wszystkich Świętych, ale także na inny dzień listopada**, dowolnie wybrany przez poszczególnych wiernych.

Śmierć chwalebna i haniebna w Biblii

Z okazji jutrzejszego wspomnienia wszystkich wiernych zmarłych przyjrzymy się dwóm określeniom śmierci w Piśmie Świętym.

W Biblii Tysiąclecia znajdujemy piętnaście rodzajów śmierci i w znacznej większości przypadków każde określenie występuje tylko w jednym kontekście. Mamy nazwy w zależności od tego, kogo śmierć dotyczy, rodzaje śmierci z medycznego punktu widzenia, określenia wartościujące, nazwy od przyczyny śmierci, określające śmierć wielu osób oraz śmierć niezwykłą.

Zajmiemy się tutaj nazwami śmierci wartościującymi. Wartościami pozytywnymi odznacza się śmierć *chwalebna*, *wspaniałomyślna* i *drogocenna*. Na przeciwnym biegunie wartości znajduje się śmierć *haniebna* i *straszna*. Cztery z tych rodzajów śmierci zawierają wartości z punktu widzenia człowieka, jedna natomiast (*drogocenna*) zawiera wartość z punktu widzenia Boga, choć mówi o tym człowiek. Z powodu szczupłości miejsca omówimy tylko śmierć chwalebną i haniebną.

Chwalebny znaczy 'godny pochwały, przykładny, wzorowy', a jako wyraz książkowy 'przynoszący chwałę; zaszczytny, chlubny'. Zatem śmierć chwalebna to taka, która przynosi chwałę zmarłemu. Taką śmiercią zmarł w Biblii Eleazar –

– dziewięćdziesięcioletni starzec zmuszany przez okupantów do zjedzenia wieprzowiny. *On jednak wybierając raczej chwalebną śmierć aniżeli godne pogardy życie, dobrowolnie szedł na miejsce kaźni, a wypłuł mięso, jak powinni postąpić ci, którzy mają odwagę odrzucić to, czego nie wolno jeść nawet przez miłość do życia* (2 Mch 6,19–20).

Śmierć Eleazara – Gustave Doré

Miejsce kaźni jest tłumaczeniem przybliżonym, nie wiadomo bowiem, o jakie męczeństwo chodziło. Nie to jest jednak ważne; ważna jest chlubna postawa, będąca przykładem zachowania zasad religijnych aż do śmierci. Taka śmierć przyniosła chwałę Eleazarowi.

Przeciwnościem śmierci chwalebnej jest śmierć haniebna, czyli 'przynosząca hańbę, hańbiąca, sromotna, niesławna, nieczna'. Taka śmierć była konsekwencją niecznego życia lub, według wierzeń ludowych, karą za popełnione przed śmiercią niegodziwe czyny. Te wierzenia ludowe znalazły odbicie w twórczości Adama Mickiewicza, gdzie zdrajcy ponoszą śmierć na skutek rażenia piorunem, powieszeni czy też przez samobójstwo. Te trzy rodzaje śmierci uważane były za haniebne. W Biblii śmierć haniebna występuje tylko raz, w Księdze Mądrości. Bezbożni mówią na temat sprawiedliwego: *Zasądzmy go na śmierć haniebną, bo – jak mówił – będzie ocalony* (Mdr 2,20). Nie ma tu wyjaśnienia, o jaką konkretnie śmierć chodzi, ale, odwrotnie niż w powszechnym przekonaniu i wierzeniach ludowych, śmierć haniebną ma ponieść sprawiedliwy.

PONIEDZIAŁEK 02.11

- 06:30** Za zmarłe Siostry Nazaretanki
06:30 + Helena Pręczyk – msza gregoriańska
07:00 + Stefan, Czesława, Józef, Zofia, Stefan, Olga
08:00 + Bronisław Szura
09:00 + Stanisław Jankiewicz, + rodzice, + brat oraz Franciszka i Edward
17:00 + Maria i Władysław Kacperczyk i ich rodzice, + Adam i Emilia Dasman i ich rodzice, zmarli z rodzin Wilgów, Mrozowskich, Turzańskich i Gębarowskich
18:30 + Małgorzata Elgiet – 41. rocznica śmierci

WTOREK 03.11

- 06:30** O Boże błogosławieństwo i opiekę MB dla Andżeliki z okazji urodzin
06:30 + Władysława Skoczylas
07:00 Za Parafian
07:00 + Stefan Ćwierzyk (od Stanisława i Haliny Mucha z Grabia)
08:00 + Helena Pręczyk – msza gregoriańska
18:30 + Józef Góra (od Urszuli i Edwarda Janus z rodziną)
18:30 + Tadeusz Nowak – 5. rocznica śmierci, + syn Jarosław

ŚRODA 04.11

- 06:30** + Marian Ibek (od pracowników firmy Ribek)
06:30 + Helena Stęplewska (od córki Bożeny z dziećmi)
07:00 + Helena Pręczyk – msza gregoriańska
07:00 + Janina Skwarzyńska (od rodziny Wójtowiczów)
08:00 + Wiktoria Nowak w 26. rocznicę śmierci
18:30 Zbiorowa w intencjach Nowenny do MBNP

CZWARTEK 05.11

- 06:30** + Helena Pręczyk – msza gregoriańska
07:00 + Irena Siwek
08:00 + Stanisław Nowak
18:30 Za wszystkich zmarłych członków ze wszystkich Róż Różańcowych w naszej Parafii
18:30 + Bronisława Kojder (od bratanka Józefa z rodziną)

PIĄTEK 06.11

- 06:30** + Marian Ibek (od pracowników firmy Ribek)
06:30 + Józefa Frys – 5. rocznica śmierci i mąż Julian
07:00 + Jacek – 2. rocznica śmierci
08:00 + Ryszard, Franciszek, Józefa Juraszek
17:00 + Zmarli z rodziny: Maria, Jan, Kazimierz Czepiec, Justyna Śmiech, Stefan Guzik, Jerzy Skalski
18:30 + Helena Pręczyk – msza gregoriańska
18:30 + Andrzej – 34. rocznica śmierci, + Adam – 13. rocznica śmierci + Matylda, + Jan
18:30 + Piotr Starowicz (od Grzegorza Szubryt z rodziną)

SOBOTA 07.11

- 06:30** + Stanisław Mlak
07:00 + Helena Pręczyk – msza gregoriańska
08:00 Dziękczynna z prośbą o dalsze błogosławieństwo Boże dla Karoliny i Kamila w 2. rocznicę ślubu oraz dla ich córki Anieli w 1. rocznicę urodzin
08:00 + Zofia Grabiec (od Sabiny Bigos-Jaworowskiej)
08:00 + Piotr Starowicz (od Michała Szubryt z rodziną)
08:00 + Karol, Maria, Władysław Owca oraz zmarli z rodziny
11:00 + Helena Stęplewska (od siostrzenicy Jolanty Krzyszkowskiej z mężem)
18:30 + Franciszek Wątołek (od żony Marii)

NIEDZIELA 08.11

- 06:30** Za Parafian
08:00 + Maria i Stefan
09:30 + Antonina, Sebastian, Józef Gacek
09:30 Rezerwacja
10:00 + Julian Permus – 14. rocznica śmierci i rodzice

- Solenizantom tego tygodnia życzymy opieki Bożej i wszelkiej pomyślności.
- W dzisiejszą **Uroczystość Wszystkich Świętych** Msze św. odprawiamy jak w każdą niedzielę. O 18:00 zapraszamy na nabożeństwo za zmarłych z procesją. Z powodu ograniczeń epidemicznych nabożeństwo z wypominkami i procesją zostaną odprawione w górnym kościele.
- Jutro, w **Dniu Zadusznym**, Msze św. w kościele będą odprawione o godz.: 6:30, 7:00, 8:00 i 9:00 oraz po południu o godz. 17:00 i 18:30. Zapraszamy także na nabożeństwo z wypominkami i procesją, tak samo jak dzisiaj, zostaną odprawione w górnym kościele.
- Z powodu pandemii zachęcamy, aby odwiedziły cmentarzy zaplanować na cały listopad. Dlatego także tradycyjny **odpust zupełny**, który normalnie można zyskać od 1 do 8 listopada i ofiarować za zmarłych, został przez Stolicę Apostolską rozciągnięty na wszystkie dni tego miesiąca. Każdy, kto w dowolnym dniu listopada nawiedzi kościół lub cmentarz i pomodli się za zmarłych może zyskać odpust zupełny, ofiarowany za dusze czyścicowe. Pamiętajmy jako ludzie wierzący, że najlepszą pomocą dla zmarłych jest modlitwa i ofiarowana za nich Komunia św., a nie wyłącznie fizyczne odwiedziły grobów, co czasami jest utrudnione lub niemożliwe.
- W naszym kościele przyjmujemy na wypominki **roczne i jednorazowe**. Przy wyjściach z kościoła są wyłożone kartki, na których prosimy wpisywać osoby zmarłe, a później oddawać je w zakrystii lub w kancelarii. Z powodu sytuacji epidemicznej nie zbieramy wypominków przed kościołem, ale można je wrzucać do specjalnej skrzynki koło figurki św. Antoniego w kościele. **Wypominki jednorazowe** czytamy w czasie procesji dzisiaj i jutro, a także przez cały listopad podczas różańca za zmarłych. **Wypominki roczne** czytamy w każdą niedzielę roku przed Mszami św. o: 6:30, 9:30, 10:00, 12:30 i 17:00. Za zmarłych zgłoszonych na wypominki roczne odprawiamy także co miesiąc Msze św. zbiorowe w każdy trzeci piątek miesiąca o 18:30. Zapraszamy do wspólnej modlitwy i dziękujemy za ofiary składane przy okazji wypominków.
- Zapraszamy na **różaniec za zmarłych z wypominkami**, który odmawiać będziemy codziennie od wtorku do końca listopada w kościele o godz. 18:00.
- W tym tygodniu przypada **pierwszy czwartek, piątek i pierwsza sobota miesiąca**. W czwartek wspólnota Chrystus na Krowodrzy zaprasza o 19:00 na comiesięczną adorację Najświętszego Sakramentu. W piątek spowiadamy od 16:30. W sobotę o godz. 11:00 zapraszamy starszych i chorych na Mszę św. w kaplicy Matki Bożej, a o 17:15, jak w każdą pierwszą sobotę miesiąca, zapraszamy na różaniec fatimski.
- **Zespół Charytatywny** zbiera dzisiaj, jak co miesiąc, datki na kuchnię dla ubogich św. Jadwigi.
- Prośmy o Miłosierdzie Boże dla naszych parafian, którzy w ostatnim czasie odeszli do wieczności. Są to śp.: **Marianna Jaworska** (l. 87) z ul. Stachiewiczza 35, **Józef Jasiński** (l. 91) z ul. Krowoderskich Zuchów 11, **Bogusław Stasiak** (l. 61) z ul. Palacha 11, **Bogumiła Śmidowska-Ostrowska** (l. 75) z ul. Palacha 5 oraz **Antoni Jachym** (l. 82) z ul. Kluczborskiej 5. **Dobry Jezu, a nasz Panie, daj im wieczne spoczywanie.**

11:00 + Jarosław Gorczyca – 10. rocznica śmierci

12:30 O zdrowie i dalsze Boże błogosławieństwo dla Marii Tatarczuch w 90. rocznicę urodzin

12:30 + Zofia Kuczara-Filip – 11. rocznica śmierci

17:00 + Karolina, Józef, Franciszka, Michał

18:30 Zmarli z rodziny Gawor: Jolanta, Maria, Mieczysław, Stefan

20:30 + Helena Pręczyk – msza gregoriańska

Watykan: w tym roku zmienione zasady odpustu zupełnego za zmarłych

dokończenie ze str. 1

Osoby starsze, chore i ci wszyscy, którzy z poważnych powodów nie mogą opuścić domu, na przykład ze względu na ograniczenia nałożone przez właściwe władze na czas pandemii, aby zapobiec gromadzeniu się wielu wiernych w miejscach świętych, **będą mogli uzyskać odpust zupełny pod warunkiem, że duchowo dołączą do wszystkich pozostałych wiernych**, wykluczą wszelkie przywiązanie do jakiegokolwiek grzechu i mają zamiar jak najszybciej spełnić trzy zwyczajowe warunki (spowiedź sakramentalna, Komunia eucharystyczna i modlitwa w intencji Ojca Świętego), przed obrazem Pana Jezusa lub Najświętszej Maryi Panny odmówią pobożnie modlitwy za zmarłych, na przykład jutrznię i nieszpory brewiarzowego oficjum za zmarłych, różaniec, koronkę do Bożego Miłosierdzia, inne modlitwy za zmarłych najdroższych wiernym albo podejmą medytacyjną lekturę jednego z fragmentów Ewangelii zaproponowanej w liturgii za zmarłych, albo wypełnią uczynki miłosierdzia poprzez ofiarowanie Bogu cierpień i niedogodności swego życia.

Dobre słowo

Krótki okres życia jest dostatecznie długi, by żyć dobrze i uczciwie.

Cycero

KALENDARZ LITURGICZNY TYGODNIA:

PONIEDZIAŁEK 02.11

Wspomnienie wszystkich wiernych zmarłych

Dn 12,1–3; Ps 42; Rz 6,3–9; J 11,32–45

WTOREK 03.11

Flp 2,5–11; Ps 22; Łk 14,15–24

ŚRODA 04.11

św. Karola Boromeusza, biskupa

Flp 2,12–18; Ps 27; Łk 14,25–33

CZWARTEK 05.11

Flp 3,3–8a; Ps 105; Łk 15,1–10

PIĄTEK 06.11

Flp 3,17–4,1; Ps 122; Łk 16,1–8

SOBOTA 07.11

Flp 4,10–19; Ps 112; Łk 16,9–15

NIEDZIELA 08.11

Mdr 6,12–16; Ps 63; 1 Tes 4,13–18; Mt 25,1–13

W ramach akcji modlitewnej **Różaniec do granic nieba** wspólnie z wieloma parafiami w Polsce włączamy się do modlitwy ekspiacyjnej za śmierć dzieci nienarodzonych w historii naszego kraju. W oktawie Wszystkich Świętych będziemy się modlić w tej intencji w naszym kościele w ramach różańca za zmarłych o godz. 18:00. Prosimy, by odwiedzając cmentarze pamiętać również o tej modlitwie. Szczegółowe wyjaśnienia tej inicjatywy znajdziemy na stronie internetowej [rozaniecdogranic.pl](#)

Nowa encyklika Ojca Świętego

Blisko miesiąc temu papież Franciszek na zakończenie Mszy św. przy grobie swojego świętego imiennika w Asyżu podpisał nową encyklikę *Fratelli tutti* – o braterstwie i przyjaźni społecznej. Bardzo szybko pojawiły się analizy i komentarze teologów, badaczy zjawisk społecznych, a nawet ekonomów. Jedne bardziej przychylne, inne nieco krytyczne. Nowa encyklika dotyczy wielu ważnych zagadnień, o których na pewno należy dyskutować. Warto jednak przeczytać ją też trochę inaczej. Nie jak suchy dokument, ale jak list do kogoś bliskiego, do brata i siostry, do mnie. Odpowiedzieć sobie na pytanie: co wśród tych słów jest dla mnie szczególnie cenne? Co porusza moje serce?

Każde życie jest cenne

Godność człowieka. Te dwa słowa przewijają się przez całą encyklikę. Ojciec Święty przypomina, że: *Każde istnienie ludzkie ma prawo do godnego życia i do integralnego rozwoju, a tego podstawowego prawa nie może odmówić mu żadne państwo. Posiada je każdy, nawet jeśli jest mało skuteczny, nawet jeśli urodził się lub wychował z ograniczeniami; w rzeczywistości nie podważa to jego ogromnej godności jako osoby ludzkiej, opierającej się nie na okolicznościach, ale na wartości jego istnienia* (107).

Papież staje w obronie życia każdego człowieka. Napomina i pokazuje niebezpieczne trendy w myśleniu: *Wydawać by się mogło, że część ludzkości można poświęcić na rzecz selekcji, która faworyzuje grupę społeczną, zasługującą na życie bez ograniczeń. W gruncie rzeczy „ludzie nie są już postrzegani jako podstawowa wartość, którą należy szanować i chronić, szczególnie jeśli są ubodzy i chorzy, jeśli <nie są jeszcze potrzebni> – jak dzieci nienarodzone – lub <nie są już potrzebni>; jak osoby starsze (...)”* (18).

Nasz szacunek do życia to nie tylko deklaracje, ale konkretne czyny. Ojciec Święty przywołuje wydarzenia z trwającej od ponad pół roku światowej pandemii COVID-19. *Widzieliśmy, co stało się z osobami starszymi w niektórych częściach świata z powodu koronawirusa. Nie powinni umierać w ten sposób – pisze Franciszek. I dodaje: Ale w rzeczywistości coś podobnego wydarzyło się już wcześniej z powodu fal upałów i innych okoliczności: ludzie byli w okrutny sposób odrzucani* (19). Każdy z nas, bez względu na zawód czy pozycję społeczną, może zadać sobie pytanie: czy w tych ostatnich miesiącach byłem obrońcą życia? Czy zachowując środki ostrożności, mimo niewygodny lub zniecierpliwienia, zadbałem o bezpieczeństwo napotkanych osób starszych, chorych, z obniżoną odpornością?

Ekonomia solidarności, polityka miłości

Świat istnieje dla wszystkich, ponieważ my wszyscy, istoty ludzkie, rodzimy się na tej ziemi z taką samą godnością (118). Odkrywanie godności w każdym człowieku prowadzi do budowania ekonomii opartej na solidarności z najuboższymi, pozbawionymi zasobów i szans rozwoju. Ojciec Święty przytacza mocne słowa dwóch świętych Kościoła katolickiego: *Św. Jan Chryzostom podsumował to, mówiąc, że „niedawanie ubogim części swoich dóbr jest okradaniem ubogich, jest pozbawianiem ich życia, a to, co posiadamy, nie jest nasze, lecz ich”*.

dokończenie na str. 4

BIULETYN DUSZPASTERSKI

bezpłatny tygodnik parafialny

REDAKCJA BIULETYNU

Ks. M. Hajdyla, K. Herej-Szymańska, A. Gorczyca, M. Kot-Panek, M. Szymańska
teksty: D. Bidzińska, D. Glonek, I. Korohoda, D. Kotas, Ł. Kwiecień, M. Michalska, B. i J. Wojtas
dział reklam: D. Kotas

Parafia nie odpowiada za treść publikowanych reklam

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA

pw. Św. Jadwigi Królowej
ul. Łokietka 60, 31-334 Kraków
tel.: +48 12 637 14 15
fax: 638 71 52
konto: 49 1020 2906 0000 1702 0086 1682

e-mail: swietajadwiga@diecezja.pl

www.swietajadwiga.diecezja.pl

PORZĄDEK MSZY ŚWIĘTYCH

dni zwykle: 6:30, 7:00, 8:00, 18:30
nd. i święta: 6:30, 8:00, 9:30, 10:00, 11:00, 12:30, 17:00, 18:30, 20:30

DUSZPASTERZE

proboszcz: ks. Marek Hajdyla
wikariusze: ks. Grzegorz Kurzec, ks. Jacek Kuczmier, ks. Dariusz Burda
rezydenci: ks. Prałat Jan Dziasek, ks. Dariusz Oko, ks. Stanisław Molendys, ks. Mirosław Czapla, ks. Włodzimierz Sywak

KANCELARIA PARAFIALNA

pn.-sob.: 10:00-11:00
pn., wt., czw.: 16:00-18:00
nd. i święta: kancelaria nieczynna

Nowa encyklika Ojca Świętego

dokończenie ze str. 3

Także według słów św. Grzegorza Wielkiego: „gdy dajemy potrzebującym to, co im niezbędne, dajemy im to, co do nich, a nie do nas należy” (119). Prawo do własności prywatnej nie jest nadrzędne – mówi papież Franciszek. To oznacza, że choć bez wątpienia wartość ludzkiej przedsiębiorczości, dążenie do rozwoju i bogacenia się nie są w żaden sposób przez Kościół negowane, to jak wszystkie aktywności w życiu chrześcijanina, powinny być podporządkowane najważniejszemu celowi: dążeniu do zbawienia. Tylko wtedy, gdy nasza praca, prowadzone przez nas biznesy i zarabiane przez nas pieniądze przyczyniają się do dobra, można powiedzieć, że hierarchia wartości jest właściwa.

Myśl o godności drugiego człowieka kształtuje też sposób uprawiania polityki. Papież Franciszek zauważa, że: *Dzisiaj w wielu krajach stosowany jest polityczny mechanizm jętrzenia, rozdrażniania i polaryzacji. Na różne sposoby odmawia się innym prawa do istnienia i wyrażania swoich opinii. W tym celu stosowane są strategie ośmieszania ich, posądzania, osaczania. Nie bierze się pod uwagę prawdy i wartości prezentowanych z ich strony, a w ten sposób społeczeństwo staje się uboższe i podległe despotyzmowi najsilniejszych. Polityka prowadzona w ten sposób nie jest już zdrową dyskusją na temat projektów długofalowych na rzecz rozwoju wszystkich i dobra wspólnego, lecz jedynie doraźnymi rozwiązaniami marketingowymi, które znajdują największe korzyści w zniszczeniu drugiego. W tej nikczemnej grze dyskwalifikacji debata jest manipulowana, tak aby nieustannie podlegała kontrowersji i konfrontacji* (15). Z przykrością trzeba zauważyć, że także nasza polska scena polityczna nie jest wolna od tych mechanizmów, a każdy z nas dokłada się do tej winy, gdy w niewybrednych słowach komentuje poczynania oponenta o przeciwnych poglądach politycznych, widząc w nim wyłącznie wroga, a nie brata.

Marzenie i wyzwanie

Braterstwo i przyjaźń społeczna jest wielkim marzeniem ludzkości, ale też pełnym trudności wyzwaniem. Ojciec Święty w encyklice wymienia niektóre z nich. To chociażby pokusa uniwersalizmu, która prowadzi do przekreślania własnej kultury, tradycji i historii. A przecież bez mocnych korzeni narody (...) tracą, wraz z obliczem duchowym, także spójność moralną i wreszcie niezależność ideologiczną, ekonomiczną i polityczną (14). To zagrożenie ze strony nowych technologii, które nie zawsze służą zbliżaniu ludzi, a często alienują (*Potrzeba gestów fizycznych, mimiki, milczenia, mowy ciała, a nawet zapachu, drżenia rąk, rumieńca, potu, ponieważ to wszystko mówi i należy do komunikacji międzyludzkiej. Kontakty wirtualne, które zwalniają ze znużonego pielęgnowania przyjaźni, ze stabilnej wzajemności, a także z dojrzewającej z czasem zgodności, mają pozory kontaktów towarzyskich. Nie budują prawdziwie „nas”*) (43)). To wreszcie strach przed obcym, który zabija w nas cnotę gościnności.

Jest jednak odpowiedź na te wyzwania. To miłość, nadprzyrodzona miłość, której uczy nas nasz Mistrz Jezus Chrystus i która jest najważniejszym przykazaniem: *My wszyscy wierzący musi-*

my to uznać: miłość jest na pierwszym miejscu, miłość jest tym, co nigdy nie powinno być zagrożone, a największym niebezpieczeństwem jest jej brak (por. 1 Kor 13,1–13) (92). I modlitwa do naszego Ojca, w której żarliwie prosimy o dar braterskiej miłości i zjednoczenia.

Modlitwa do Stwórcy

(z encykliki papieża Franciszka Fratelli tutti)

*Panie i Ojciec rodzaju ludzkiego,
który stworzyłeś wszystkie istoty ludzkie z równą godnością,
zaszczep w nasze serca ducha braterstwa.
Natchnij nas marzeniem nowego spotkania, dialogu,
sprawiedliwości i pokoju.
Pobudź nas do tworzenia zdrowszych społeczeństw i bardziej
godnego świata,
bez głodu, bez ubóstwa, bez przemocy, bez wojen.*

*Niech nasze serce otworzy się
na wszystkie ludy i narody ziemi,
by rozpoznać dobro i piękno,
które zasiałeś w każdym z nich,
aby zacieśnić więzi jedności, wspólnych projektów,
wspólnych nadziei. Amen.*

D.B.

Śmierć chwalebna i haniebna w Biblii

dokończenie ze str. 1

Komentarz do Biblii Tysiąclecia informuje, iż wiersz ten „Ojcowie Kościoła odnoszą do Chrystusa cierpiącego, który jest Sprawiedliwym w stopniu najwyższym”. Zdecydowanie ostrożniejszy jest komentarz do Biblii Poznańskiej: *Tekst ten mówi ogólnie o człowieku sprawiedliwym, prześladowanym przez okrutnych bezbożników. Tytuł z w. 13 „dziecko Boże” (pais theou) lub z w. 18 „syn Boży” (hyios theou) ma ogólne znaczenie: człowiek wierny przykazaniom Bożym* (por. Wj 4,22; Pwt 14,1; 32,6). *Brak natomiast w kontekście perspektywy mesjańskiej, by ten tytuł odnieść do osoby Mesjasza. Ponieważ jednak treść w. 12–20 wykazuje znaczne podobieństwo do Psalmu 22 oraz 53 rozdz. Izajasza* (por. też Mt 27,43), *uczeni nieraz uważają te wiersze za typiczne mesjańskie; inni odnoszą je do Mesjasza jedynie w tzw. sensie głębszym (sensus plenior).*

Ja – nie będąc teologiem – myślę, że z punktu widzenia chrześcijańskiego w tekście tym, jak w wielu innych w Biblii, mamy dwie warstwy. Jedną rzeczywistą, wynikającą z obserwacji życia, w którym niejednokrotnie „sprawiedliwi” (w sensie biblijnym, czyli `prawi, bogobojni`) osądzani są niesprawiedliwie przez bezbożników, a nawet skazywani na śmierć, również śmierć haniebną, czyli taką, którą karani są złoczyńcy. Wniosek wypływający z takich obserwacji jest mądrością życiową. Druga warstwa byłaby profetyczna: suma doświadczeń ludzkiego życia spotęgowała się w Jezusie Chrystusie, który, będąc najbardziej Sprawiedliwym ze wszystkich sprawiedliwych, poniósł śmierć najbardziej haniebną ze wszystkich haniebnych.

K.H.-Sz.

REKLAMA na pokrycie kosztów druku

DRUKARNIA
Paor
ul. Wybickiego 46, 31-302 Kraków
tel. 012 636 28 13, tel./fax. 637 72 92
e-mail: paor@paor.pl www.paor.pl

OFFSET, SITODRUK, DRUK CYFROWY, SZTANCOWANIE, LAKIEROWANIE UV, ZŁOCENIE

drukujemy: książki, broszury, ulotki, plakaty, wizytówki,
papiery firmowe, teczki, naklejki, etykiety, opakowania

informacje w sprawie reklamy pod nr tel. 603 083 755

miejsce na Twoją reklamę